[Skriv här]

**Äldreförvaltningen**
Avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor

Tjänsteutlåtande
Dnr ALD 2026/329
2026-10-26

**Handläggare**
Lena Alksten
Telefon: 08-50836241

**Till**
Äldrenämnden
Den 23 november 2026

# Revidering av värdegrund för Stockholms stads äldreomsorg

## Förvaltningens förslag till beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till revideringar i värdegrund för Stockholms stads äldreomsorg, i enlighet med tjänsteutlåtandet.
2. Äldrenämnden föreslår att kommunfullmäktige antar de reviderade delarna i värdegrunden för Stockholms stads äldreomsorg.
3. Äldrenämnden lämnar över beslutet till kommunfullmäktige.

## Sammanfattning

Värdegrunden Stockholms stads äldreomsorg genomsyrar all verksamhet från första kontakten till livets slutskede. Målet är att äldre personer ska kunna leva i enlighet med sin personlighet och identitet, oavsett om de befinner sig i ett tidigt skede av omsorg eller i ett sent palliativt skede.
Medarbetarna har en central roll i att möta de äldre med respekt och stödja deras självbestämmande. De äldre ska vara delaktiga i hur stöd och hjälp utformas och omsorgen ska alltid anpassas efter varje individs unika förutsättningar och behov.

I kommunfullmäktiges budget 2026 fick äldreförvaltningen i uppdrag att revidera värdegrunden för äldreomsorgen från 2011 mot bakgrund av att en ny Socialtjänstlag (2025:400) börjat gälla. Den reviderade värdegrunden avser att överensstämma med den nya socialtjänstlagen. Förslaget till ny värdegrund framhåller vikten av förebyggande stöd, att äldreomsorgens insatser, metoder och arbetssätt ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet, samt att information om stöd ska vara tillgänglig och lätt att förstå. I revideringen av värdegrunden och värdighetsgarantierna har förvaltningen utgått från de ursprungliga riktlinjerna från 2011. På så sätt säkerställs att äldreomsorgen fortsatt vilar på en tydlig etisk grund, där individens värdighet och välbefinnande står i centrum.

**Äldreförvaltningen**
Avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor

Älvsjö stationsgata 21.
Box 4
125 21 Älvsjö
Växel 08-50836200
Fax
aldreforvaltningen@stockholm.se
start.stockholm

## Bakgrund

Socialstyrelsen skriver i sin kunskapsguide för äldreomsorgen att:

> ”En värdegrund visar vilka etiska värden och normer som ska ligga till grund för en verksamhet. Den tydliggör värderingar och kan ses som ett etiskt förhållningssätt, som ska fungera som ett stöd för alla medarbetare i deras arbete.”

Vidare skriver de att:

> ”Bestämmelserna innebär i korthet att socialtjänstens omsorg om äldre personer ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Med detta avses bland annat att äldreomsorgen bör värna och respektera var och ens rätt till privatliv och kroppslig integritet, självbestämmande, delaktighet och individanpassning.
> Vården och omsorgen bör bidra till att den enskilde känner trygghet och meningsfullhet. Insatserna inom äldreomsorgen ska vara av god kvalitet och äldre personer ska få ett gott bemötande.
> Socialnämnden ska verka för att äldre personer får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.”
> (Socialstyrelsen 2026. Om nationell värdegrund för äldreomsorgen – Kunskapsguiden, den 5 oktober 2026)

Den nationella värdegrunden för äldreomsorgen infördes som ett tillägg i socialtjänstlagen den 1 januari 2011 (5 kap. 4 §) och innebär att omsorgen ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Tillägget baseras på statens offentliga utredning ”Ett värdigt liv i äldreomsorgen”, SOU 2008:51, där man skrev att värdegrunden ska ange den inriktning och de förhållningssätt som ska gälla för äldreomsorgen.

Syftet med lagändringen var att tydliggöra den människosyn, de värderingar och de förhållningssätt som ska gälla i den dagliga verksamheten för att kvaliteten ska utvecklas och tilliten till äldreomsorgen öka. Vidare beskrev man att utgångspunkten för värdegrunden var att äldre, så långt det är möjligt, ska kunna leva utifrån sin identitet och personlighet och ska bygga på två begrepp, värdigt liv och välbefinnande.

Till ett värdigt liv hör integritet såsom rätt till ett privatliv och kroppslig integritet, möjlighet att upprätthålla självbestämmande, individanpassning och delaktighet i beslut och insatser, insatser av god kvalitet och ett gott bemötande av den äldre och dennes närstående. Till välbefinnande hör att den äldre känner trygghet och meningsfullhet.

Utifrån lagändringen tog Stockholms stad fram en värdegrund och värdighetsgarantier år 2011. Värdegrunden och värdighetsgarantierna har tydliggjort vad de äldre kan förvänta sig av äldreomsorgen och hur verksamheterna ska arbeta för att ge de äldre möjlighet att få ett värdigt liv och möjlighet att känna välbefinnande.

En ny socialtjänstlag trädde i kraft den 1 juli 2025. Lagen syftar till att göra socialtjänsten mer förebyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad. Socialstyrelsen har i samband med införandet av nya socialtjänstlagen tagit fram en gemensam författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m. i syfte att tydliggöra hur värdegrundsarbete ska fortsätta (HSLF-FS 2025:23).

Författningssamlingen berör områden som värdigt liv där man tar upp vikten av att verksamheten bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet och att den verksamhet som bedrivs och de insatser som genomförs är av god kvalitet. Det innebär att verksamheten ska följas upp fortlöpande och systematiskt. Personalen ska ha lämplig utbildning och erfarenhet samt att verksamheten ska bygga på respekt för den enskildes självbestämmande och integritet. Välbefinnande är också något som författningssamlingen tar upp och där är trygghet och kontinuitet en viktig del. Verksamheten ska också verka för att de äldre ska uppfatta sin tillvaro som meningsfull.

## Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor i samråd med stadsdelsförvaltningar samt en referensgrupp från kommunstyrelsens pensionärsråd.

Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 18 november. 2026. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 17 november.
Det för socialnämnden, äldrenämnden, överförmyndarnämnden gemensamma rådet för funktionshinderrådet har tagit del av ärendet den 19 november.

## Förvaltningens synpunkter och förslag

Värdegrunden och värdighetsgarantierna gäller från första kontakten med äldreomsorgen till livets slut. Äldre personer som tar del av äldreomsorg i Stockholms stad ska kunna leva sitt liv i enlighet med sin personlighet och identitet. Det gäller även i ett sent palliativt skede där personer med obotlig sjukdom ska få bästa möjliga livskvalitet så länge som möjligt. De äldre ska få

möjligheter till ett värdigt liv och kunna uppleva välbefinnande tills de dör oavsett om döden är dagar, månader eller flera år bort. Medarbetarna ska möta de äldre med respekt och de äldre ska få stöd i sitt självbestämmande samt vara delaktiga i hur stöd och hjälp utförs. Omsorgen ska anpassas efter varje individs förutsättningar och behov.

I arbetet med revideringen har förvaltningen utgått från värdegrunden och värdighetsgarantierna från 2011 och justerat dem så de överensstämmer med intentionerna i den nya socialtjänstlagen (2025:400), som syftar till att göra socialtjänsten mer förebyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad. Förslaget har utarbetats i samråd med stadsdelsförvaltningar och en referensgrupp från kommunstyrelsen pensionärsråd.

## Lydelse i stadens befintliga värdegrund och värdighetsgarantier från 2011

Äldreomsorgen i Stockholms stad ska präglas av självbestämmande, individualisering och valfrihet. Utformningen av det stöd som ges ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande, trygghet och meningsfullhet.

Stockholms stads värdighetsgaranti innebär att du

- har rätt att få information och vägledning när du behöver stöd och omsorg
- är delaktig i den utredning som ligger till grund för det stöd och den omsorg som du blir beviljad
- har rätt att välja och byta bland de utförare som ingår i Stockholms stads valfrihetssystem
- har rätt att påverka på vilket sätt och när stödet ska ges (för att säkerställa din rätt till inflytande upprättas en skriftlig överenskommelse mellan dig och din utförare om hur du vill ha din omsorg, en så kallad genomförandeplan)
- har rätt att ta del av alla beslut och dokumentation om omsorgen.

## Förslag på reviderad värdegrund och värdighetsgarantier för äldreomsorgen

Äldreomsorgen i Stockholms stad ska präglas av självbestämmande, delaktighet, jämlikhet och jämställdhet där förebyggande stöd är en viktig del. Verksamheten ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Information om stöd ska vara tillgänglig och lätt att förstå.

Stödet ska utgå från den enskildes förutsättningar, behov och resurser och syftar till att skapa förutsättningar för ett värdigt liv med möjlighet till välbefinnande och trygghet.

Stockholms stads värdighetsgaranti innebär att du har rätt att:

- få information och vägledning gällande stöd och omsorg.
- välja och byta bland de utförare som ingår i Stockholms stads valfrihetssystem
- vara delaktig i stöd och omsorg som du tar del av och har rätt att vara delaktig i framtagandet av en individuell plan som beskriver hur ditt stöd och omsorg ska utföras. Du har också rätt att ta del av beslut och dokumentation om ditt stöd och omsorg.

## Förvaltningens förslag till beslut

Äldreförvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner förslag till revideringar i värdegrund för Stockholms stads äldreomsorg, i enlighet med tjänsteutlåtandet. Vidare föreslår förvaltningen att äldrenämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att anta de reviderade delarna i värdegrunden för Stockholms stads äldreomsorg och lämnar över beslutet till kommunfullmäktige.

Karin Bülow
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Jonna Hermansson
Avdelningschef
Äldreförvaltningen

## Bilaga

1. Värdegrund och värdighetsgarantier för äldreomsorgen ALD 2026/329
2. Utlåtande 2011:35 RV (Dnr 327-1325/2010) Gemensam värdegrund för äldreomsorgen i Stockholm Förslag från äldrenämnden)

## Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

| Namn | Datum |
| --- | --- |
| Karin Bülow, Förvaltningschef | 2026-11-09 |
| Jonna Hermansson, Avdelningschef | 2026-11-09 |